

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут природничих наук і туризму
Кафедра загальної, інженерної геології та гідрогеології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ІПНТ

доц. Омельченко В.Г.

2019 р.

ОСНОВИ НАДРОКОРИСТУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

10 – Природничі науки

галузь знань _____

(шифр і назва галузі знань)

103 – Науки про Землю

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

Інженерна геологія та гідрогеологія

спеціалізація _____

(шифр і назва спеціалізації)

Вибіркова

вид дисципліни _____

(обов'язкова, вибіркова)

Івано-Франківськ
2019

Робоча програма навчальної дисципліни “Основи надрокористування” складена відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності “Науки про Землю” спеціалізації “Інженерна геологія та гідрогеологія”.

Містить структуру, зміст та обсяг знань, умінь і навичок, що підлягають засвоєнню студентом, їх розподіл за видами занять, а також методичне забезпечення дисципліни.

Призначена для викладачів, які проводять заняття, та студентів, які вивчають дисципліну.

Розробник: завідувач кафедри ЗІГГ,
д.геол.н., професор

_____ В.Р. Хомин

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, інженерної геології та гідрогеології

Протокол від «_29_»____08____2019 року № __1__

Завідувач кафедри ЗІГГ,

доктор геологічних наук, професор

_____ В.Р. Хомин

© ІФНТУНГ, 2019 р.
© Хомин В.Р., 2019 р.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Рекомендації до вивчення курсу

Основою вивчення дисципліни є аудиторна робота, яка складається з лекцій та лабораторних занять. На лекціях викладач звертає увагу студентів на основні і принципові питання для кожної з окремих тем, наводить практичні приклади зв'язку розглянутих питань з майбутньою спеціальністю студентів. На лабораторних заняттях викладач приділяє особливу увагу індивідуальній роботі зі студентами. Значна частина курсу, особливо теоретична його частина, є предметом самостійної індивідуальної роботи студентів.

Для засвоєння дисципліни “Основи надрокористування” у сьомому семестрі навчальним планом передбачається 36 годин лекцій, 18 годин лабораторних занять, 36 годин самостійної роботи. Для заочної форми навчання передбачається 6 годин лекцій, 8 годин лабораторних занять і 76 годин самостійної роботи.

Таблиця 1 – Розподіл годин, що виділені на вивчення дисципліни “Основи надрокористування”

Найменування показників	Усього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 7		Семестр ____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год.	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год., у т.ч.:	54	14	54	14		
лекційні заняття	36	6	36	6		
семінарські заняття	–	–	–	–		
практичні заняття	–	–	–	–		
лабораторні заняття	18	8	18	8		
Самостійна робота, год., у т.ч.	36	76	36	76		
виконання курсової роботи	–	–	–	–		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	–	–	–	–		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20	40	20	40		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	8	16	8	16		
підготовка контрольних заходів	8	20	8	20		
підготовка звітів з лабораторних робіт	–	–	–	–		
підготовка до екзамену	–	–	–	–		
Форма семестрового контролю	Диференційований залік		Диференційований залік			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

2.1 Мета та завдання дисципліни, її місце та значення в освітньому процесі

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки нафтова і газова промисловість відіграє одне із вирішальних значень. Як наслідок, виникає необхідність правового регулювання вивчення та використання надр України.

Предметом галузі права, у тому числі і гірничого, є визначена група суспільних відносин, регульована відповідними нормами права. Таким чином, відносини, що виникають у зв'язку з вивченням, розподілом, використанням та охороною надр врегульовані нормами гірничого права.

Зі зміною змісту суспільних відносин стосовно надр відбуваються зміни в предметі і завданнях гірничого права. Для характеристики галузі права взагалі і гірничого права зокрема поряд із поняттям предмету права важливе значення має і метод гірничих відносин. Під методом галузі права розуміється спосіб впливу норм даної галузі права на поведінку учасників суспільних відносин, тобто гірничих відносин.

Одним з найактуальніших на даний етап розвитку гірничодобувної промисловості України напрямком, що визначає професійну підготовку гірничих інженерів геологів за спеціалізацією “Інженерна геологія та гідрогеологія”, є дисципліна “Основи надрокористування”. Вказана дисципліна націлена на надання студентам професійних знань та практичних навиків в області правових відносин стосовно вивчення та використання надр.

Метою даної дисципліни є одержання студентами знань з правових основ надрокористування, норм гірничого права та принципів надання спеціальних дозволів на користування надрами.

Теоретичною базою для застосування та використання норм гірничого права є дисципліни “Основи правознавства” та “Основи конституційного права України”, які розкривають загальні правові положення, визначені основними Законами України.

Для повноцінного засвоєння програмного матеріалу студенти повинні мати необхідні знання з вищевказаних дисциплін.

2.2 Вимоги до компетенції, знань та умінь

З метою засвоєння студентами одержаних знань на теоретичній частині курсу, передбачені лекційні заняття, лабораторні роботи та самостійне опрацювання окремих проблемних питань.

У результаті вивчення дисципліни студенти одержать *грунтовні знання* із таких питань:

- предмет, метод та система гірничого права;
- правові аспекти гірничих відносин між об'єктами та суб'єктами права;
- державна політика у сфері регулювання гірничих відносин;
- геологічне вивчення надр;
- організаційно-правові основи розробки родовищ нафти і газу;
- право власності на надра та корисні копалини в них;
- право власності на видобуті ресурси надр;
- особливості правовідносин у сфері геологічного вивчення нафтогазоносності надр;
- особливості правовідносин у сфері користування нафтогазоносними надрами.

На основі отриманих знань майбутній спеціаліст повинен *навчитись вправності й уміння*:

- аналізувати правові відносини, що складаються між суб'єктами гірничодобувного профілю;
- узагальнювати матеріали прав та обов'язків гірничодобувних підприємств і обґрунтовувати правомірність проведених ними дій та робіт стосовно вивчення або використання надр;
- використовувати закони, кодекси, норми та постанови, що стосуються юридичних відносин у галузі гірничого права, для практичного вирішення правових питань на гірничодобувних підприємствах України.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

“Основи надрокористування”

3.1 Тематичний план лекційних занять

Шифри	Тематика змістових модулів та лекцій	Обсяг, годин		Літера-тура
		ДФН	ЗФН	
М1	Основи надрокористування			
ЗМ1	Діяльність гірничодобувних підприємств у рамках гірничого законодавства України та правовий статус надр	36	6	
Т 1.1	Вступ до дисципліни	4	1	1, 2, 3
Т 1.2	Геологічна діяльність гірничих підприємств	8	1	1, 2, 3, 4
	<i>Колоквіум 1</i>			
Т 1.3	Надра та ділянки надр як об'єкти користування	12	2	1, 5
	<i>Колоквіум 2</i>			
Т 1.4	Геологічні основи регулювання нафтогазової галузі	8	1	1, 6
Т 1.5	Особливості користування нафтогазоносними надрами та геологічного вивчення нафтогазоносності надр	4	1	1-6
	<i>Колоквіум 3</i>			

3.2 Теми лабораторних робіт

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних робіт	Обсяг, годин		Літера-тура
		ДФН	ЗФН	
М1	Основи надрокористування			
ЗМ1	Діяльність гірничодобувних підприємств у рамках гірничого законодавства України та правовий статус надр	18	8	
Л1	Геологічні основи надрокористування	2	1	1, 2, 3, 4
Л2	Основні види території Землі за правовим режимом (класифікація Міжнародного права)	4	1	1, 2
	<i>Колоквіум 1</i>			
Л3	Державне управління та регулювання нафтогазової галузі	2	2	1-6
Л4	“Надра” та “ділянки надр” як об'єкти правового регулювання	4	2	1-6
	<i>Колоквіум 2</i>			
Л5	Надання надр у користування	6	2	1-6
	<i>Колоквіум 3</i>			

3.3 Планування самостійної роботи студента

Для повноцінного та глибшого опанування дисципліни студенту надається час і можливість самостійної роботи для:

- підготовки до лекцій шляхом вивчення матеріалу, викладеного на попередніх лекціях;
- підготовки до лабораторних занять та оформлення звітів відповідно до п. 3.2;
- індивідуального вивчення окремих питань шляхом підготовки конспекту відповідно до наведеної нижче таблиці:

Шифр	Модулі, змістові модулі, навчальні елементи	Обсяг самостійної роботи, годин		Література	Форма звітності
		ДФН	ЗФН		
Т 1.1	Правовий режим геологічної інформації	10	20	1, 2, 4-6	УКК
Т 1.2	Державна система обліку інформації про надра та надрокористувачів (Державний баланс запасів корисних копалин, Державна експертиза запасів)	8	20	1, 2, 3	УКК
Т 1.3	Право власності на дорогоцінні метали та каміння	10	20	1, 4	УКК
Т 1.5	Зміни до Законів України щодо надрокористування	8	16	1, 2, 3	УКК
Усього:		36	76		

Примітка: УКК – усний контроль при написанні колоквиумів

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1 Хомин В.Р. Основи надрокористування: Конспект лекцій. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. – 56 с.

2 Хомин В.Р., Поплюйко А.Г. Основи надрокористування: Методичні вказівки. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. – 31 с.

3 Хомин В.Р. Гірниче право та ліцензування: Лабораторний практикум. – Івано-Франківськ: Факел, 2008. – 31 с.

4.2 Додаткова література

4 Гірничий Закон України. – Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1999. – № 50. – Ст. 433 (Зі змінами, що внесені Законами України).

5 Кодекс України “Про надра”. – Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1994. – № 36. – Ст. 340 (Зі змінами, що внесені Законами України).

6 Закон України “Про нафту і газ”. – Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2001. – № 50. – Ст. 262 (Зі змінами, що внесені Законами України).

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

5.1 Розподіл балів (кредитів ECTS)

Семестровий модуль № 1		
Види робіт	К-сть балів	К-сть кредитів
Контрольні роботи (колоквиуми) №1, №2 та №3	60	2
Лабораторні роботи №1, №2, №3, №4 і №5 та самостійна робота	40	1
Усього:	100	3,0

5.2 Система оцінювання знань студентів протягом семестру

Вид робіт, що контролюються	Номер контролю	Максимальна кількість балів
1. Засвоєння модуля програмного матеріалу дисципліни (колоквіуми)	K1	20
	K2	20
	K3	20
2. Виконання та захист лабораторних робіт	L1	4
	L2	6
	L3	4
	L4	6
	L5	10
3. Самостійне вивчення окремих тем і навчальних елементів	T 1.1	2
	T 1.2	2
	T 1.3	4
	T 1.5	2
Усього:		100

5.3 Шкала оцінювання знань

Для оцінки якості засвоєння дисципліни запроваджена 100 бальна шкала.

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання
Відмінно	90 – 100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100 (відмінно)
Добре	82 – 89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75 – 89 (добре)
	75 – 81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	67 – 74	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60 – 74 (задовільно)
	60 – 66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35 – 59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35 – 59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0 – 34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0 – 34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)